

Sygn. akt I C 160/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

zaoczny w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant: sekr. sąd(...)

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko Uniwersytetowi G. w G., (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

w sprawie o pierwotnej sygnaturze I C 160/15

I. oddała powództwo w stosunku do (...) G. w G.;

II. zasądza od powoda Z. K. na rzecz pozwanego (...) G. w G. kwotę 197 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda Z. K. kwotę 600 zł (sześćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 06 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda Z. K. kwotę 227 zł (dwieście dwadzieścia siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. wyrokowi w punktach III i IV nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

w sprawie o pierwotnej sygnaturze I C 500/15

VI. oddała powództwo w stosunku do (...) G. w G.;

VII. zasądza od powoda Z. K. na rzecz pozwanego (...) G. w G. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VIII. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda Z. K. kwotę 74.736,36 zł (siedemdziesiąt cztery tysiące siedemset trzydzieści sześć złotych trzydzieści sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2013r. do dnia zapłaty;

IX. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda Z. K. kwotę 7.354 zł (siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

X. wyrokowi w punktach VIII i IX nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadnienie pkt I,II, VI, VII

Powód Z. K. wystąpił przeciwko pozwanemu (...) G. w G. o zapłatę kwoty 600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o przyznanie na jego rzecz kosztów procesu. Uzasadniając żądanie pozwu wskazał, że dochodzona pozwem kwota to część wynagrodzenie należnego mu na podstawie umowy zawartej z głównym wykonawcą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (zwanym dalej Spółką), którą Spółka zawarła w związku z realizacją umowy o roboty budowlane, w której jako inwestor występował (...) G., a która została zatrzymana przez generalnego wykonawcę tytułem kaucji na gwarancję jakości i rękojmi. Powód wskazał, że pozwany odpowiada z głównym wykonawcą solidarnie za zapłatę należnego mu wynagrodzenia i wskazał, że wynagrodzenie przez Spółkę nie zostało mu w całości zapłacone. Powód wskazał, nadto, że pozwany nie zapłacił w całości głównemu wykonawcy umówionego wynagrodzenia, więc zobowiązany jest wobec powoda również z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jego kosztem.

Pozwany (...) G. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu wskazując, że dochodzona przez powoda kwota nie jest należnym mu wynagrodzeniem z tytułu umowy, którą realizował jako podwykonawca, a jedynie należnością, którą uiszczył Spółce na poczet zabezpieczenia wykonania umowy. Podnosił także, że nie znał postanowień umowy między powodem a głównym wykonawcą, nigdy nie godził się na zawarcie takiej umowy, nie wiedział, że powód jest podwykonawcą głównego wykonawcy, więc nie ma podstaw do przyjęcia jego solidarnej odpowiedzialności za zapłatę należności dochodzonej przez powoda.

Postanowieniem z dnia 01 kwietnia 2015r. z niniejszą sprawą połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę (...)

W sprawie I(...)powód Z. K. wystąpił przeciwko pozwanemu (...) G. w G. o zapłatę kwoty 74.737 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2013r. do dnia zapłaty oraz o przyznanie na jego rzecz kosztów procesu. Uzasadniając żądanie pozwu wskazał, że dochodzona pozwem kwota to część wynagrodzenie należnego mu na podstawie umowy zawartej z głównym wykonawcą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (zwanym dalej Spółką), którą Spółka zawarła w związku z realizacją umowy o roboty budowlane, w której jako inwestor występował (...) G., a która została zatrzymana przez generalnego wykonawcę tytułem kaucji należnego i terminowego wykonania robót. Powód wskazał, że pozwany odpowiada z głównym wykonawcą solidarnie za zapłatę należnego mu wynagrodzenia i wskazał, że wynagrodzenie przez Spółkę nie zostało mu w całości zapłacone. Powód wskazał, nadto, że pozwany nie zapłacił w całości głównemu wykonawcy umówionego wynagrodzenia, więc zobowiązany jest wobec powoda również z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jego kosztem.

Pozwany (...) G. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu wskazując, że dochodzona przez powoda kwota nie jest należnym mu wynagrodzeniem z tytułu umowy, którą realizował jako podwykonawca, a jedynie należnością, którą uiszczył Spółce na poczet zabezpieczenia wykonania umowy. Podnosił także, że nie znał postanowień umowy między powodem a głównym wykonawcą, nigdy nie godził się na zawarcie takiej umowy, nie wiedział, że powód jest podwykonawcą głównego wykonawcy, więc nie ma podstaw do przyjęcia jego solidarnej odpowiedzialności za zapłatę należności dochodzonej przez powoda.

Sąd ustalił, co następuje.

W 2010r. (...) G. zawarł z konsorcjum (...) (...) (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego – „Budowa budynków Wydziału Chemii (...) G.”.

bezsporne

W dniu 03.10.2011r. i 01.03.2012r. Z. K. zawarł ze Spółką umowy, w ramach których, jako podwykonawca Spółki, wykonać miał prace budowlane. W umowach strony określiły termin wykonania robót oraz wynagrodzenie.

Uzgodniono, że wynagrodzenie będzie powiększone o wysokość stawek obowiązującego podatku VAT, i że będzie płatne na podstawie faktur wystawionych w oparciu o protokoły odbioru, również faktur częściowych, wystawianych nie częściej niż raz w miesiącu, do wysokości 90% wynagrodzenia określonego umową. Pozostałe 10% wynagrodzenia podlegać miało rozliczeniu w fakturze końcowej.

W umowach zastrzeżono także obowiązek powoda uiszczenia zabezpieczenia:

- kaucji na gwarancję jakości i rękojmi na okres gwarancyjny tj. 60 m-ce, w wysokości 5% umowy, zabezpieczenie miało być wniesione w formie kaucji utworzonej poprzez zatrzymanie 5% wartości brutto z pierwszej i kolejnych faktur zleceniobiorcy za wykonane roboty,

- kaucji należnego i terminowego wykonania robót zabezpieczenie miało być wniesione w formie kaucji utworzonej poprzez zatrzymanie 10% wartości brutto z pierwszej i kolejnych faktur zleceniobiorcy za wykonane roboty

dowód: umowy k. 13-41.

Pozwanemu przesłana została lista, na której wymienieni byli podwykonawcy. Nie wskazano zakresu prac jaki poszczególni podwykonawcy mają wykonać ani podstaw do określenia należnego im wynagrodzenia.

dowód: lista k. 67-70.

W związku z realizacją umowy z 03.10.2011r. powód wystawił faktury częściowe 06/12/2011 na kwotę 27.517,56 zł, 02/02/2012 na kwotę 15.591,48zł, 01/06/2012 na kwotę 25.501,59 zł, 01/06/2013 na kwotę 9.963 zł na poczet tych faktur wpłacono łącznie kwotę 67.532,16 zł. W związku z realizacją umowy z 01.03.2012r. powód wystawił faktury częściowe 03/06/2012 na kwotę 37.947,03 zł, 01/07/2012 na kwotę 30.261,55 zł, 02/07/2012 na kwotę 67.035 zł, 04/08/2012 na kwotę 110.741,82 zł, 01/10/2012 na kwotę 125.323,38 zł , 04/11/2012 na kwotę 87.147,96 zł, 01/04/2013 na kwotę 161.161,78 zł, 03/06/2013 na kwotę 52.173,57 zł na poczet tych faktur wpłacono łącznie kwotę 509.326,01 zł.

dowód: faktury i dowody wpłaty - k. 49-58, 71-76.

Prace objęte umowami zakończone zostały w czerwcu 2013r.

dowód: protokoły końcowe k. 45-48

Spółka nie zwróciła powodowi kwot zabezpieczenia z tytułu należnego i terminowego wykonania umowy oraz gwarancji i jakości.

bezsporne.

Pracownicy powoda wykonywali pracę w kamizelkach oznakowanych logo firmy powoda. Na plac budowy wjeżdżały służbowe samochody powoda, również oznaczone nazwą działalności powoda. Występujący na budowie z ramienia (...) inspektorzy wiedzieli, że prace wykonywane są przez podwykonawców, w tym również przez powoda. Do sierpnia 2012r. nie nastąpiło formalne zgłoszenie podwykonawców pozwanemu. Dopiero latem 2012r. Spółka, po wcześniejszych uzgodnieniach z pozwanym i podwykonawcami, sporządziła listę podwykonawców, umieszczając na niej jedynie ich nazwy. Uniwersytetowi nie została złożona umowa, którą powód zawarł ze Spółką.

dowód: protokół uzgodnień k. 365-366 zeznania świadków H. O. k. 258-259, D. K. k. 528-530, R. M. k. 530-531, zeznania powoda k. 539-541

Sąd zważył, co następuje.

Powództwa nie były zasadne i nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powód w nin. postępowaniu dochodził zapłaty wynagrodzenia należnego mu z tytułu wykonania robót na podstawie umowy zawartej ze Spółką, którą zawarł jako podwykonawca. Wskazywał, że pozwany jako inwestor zobowiązany jest z generalnym wykonawcą do solidarnej zapłaty tego wynagrodzenia.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w zakresie złożonych dokumentów, nie nasuwał wątpliwości co do prawdziwości. W ocenie Sądu również zeznania świadków i powoda, poza zeznaniami A. S., w których twierdził, że nie miał wiedzy o wykonywaniu na inwestycji prac przez podwykonawców, były oparte na prawdzie. Świadkowie i powód relacjonowali sposób współpracy, wskazywali na stałą obecność przedstawicieli (...) na inwestycji i wiele okoliczności, z których wynikało, że fakt wykonywania większości prac przez podwykonawców był powszechny i wiadomy, a także aprobowany przez pozwanego. Dlatego w ocenie Sądu, zeznania zakwestionowanego świadka, który stale przebywał na budowie, miał kontakt z wykonawcami, odbierał prace, które wykonywali, nie mogły stanowić podstawy dokonywanych w sprawie ustaleń.

Jednak przeprowadzone postępowanie nie potwierdziło zasadności żądania powoda. W istocie, zgodnie z treścią art. 647¹ §5 k.c., zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Jednak słusznie wskazał pozwany, że kwoty, których powód dochodzi od pozwanego nie są w istocie należnym mu wynagrodzeniem z umów zawartych ze Spółką, ale kwotami uiszczonymi na rzecz Spółki tytułem zabezpieczenia należnego i terminowego wykonania umowy oraz jakości i rękojmi. Powód w umowie ze Spółką umówił się na zapłatę takiego świadczenia, wynika to z treści umów. Jak wynikało z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym zeznań powoda, wyraził on zgodę na taką formę zabezpieczenia wykonania umowy, które polegało na zapłacie na rzecz Spółki 5 % i 10% wartości faktur, wystawionych już po wykonanych pracach. Faktycznie zapłata na rzecz Spółki rzeczonych zabezpieczeń polegała na zatrzymaniu przez Spółkę tej części świadczenia, która wysokością odpowiadała wysokości zabezpieczenia. Zatem Spółka, za zgodą powoda, z należnego mu wynagrodzenia zatrzymywała umówione zabezpieczenie. Nie sposób więc przyjąć, że Spółka zatrzymała część wynagrodzenia powoda, że za zgodą powoda doszło do odroczenia terminu zapłaty tego wynagrodzenia. Zebrany materiał dowodowy przekonuje, że z należnego mu wynagrodzenia, powód dopiero przy okazji rozliczenia kolejnych faktur wnosił na rzecz Spółki zabezpieczenie terminowego i należnego wykonania umowy oraz kaucję tytułem gwarancji. Powód mając możliwość dysponowania wynagrodzeniem, jego część przeznaczył na zapłatę zobowiązania wobec Spółki w postaci rzeczonych zabezpieczeń i kaucji. Zatem, wobec rozliczeń stron i przeznaczenia przez powoda części wynagrodzenia na rzecz umówionego zabezpieczenia i kaucji, Spółka nie jest już zobowiązana wobec powoda do zapłaty wynagrodzenia. Owszem powód ma roszczenie do Spółki ale o zwrot zabezpieczenia i kaucji wniesionych w myśl umowy. Jednak za tego rodzaju zobowiązanie pozwany nie ponosi odpowiedzialności wobec powoda. Treść przywołanego przepisu wskazuje jednoznacznie, że odpowiedzialność solidarna inwestora z generalnym wykonawcą ograniczona jest jedynie do zapłaty należnego podwykonawcy wynagrodzenia.

W. to powoduje, że nie sposób przyjąć istnienia po stronie powoda roszczeń o zapłatę wynagrodzenia w kwotach dochodzonych obydwoma pozwami. Dlatego już z uwagi na powyższe powództwa nie zasługiwały na uwzględnienie.

Poza tym, w ocenie Sądu, zebrany materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że pozwany został właściwie zawiadomiony o tym, że to powód – jako podwykonawca – wykonywać będzie część prac zleconych generalnemu wykonawcy. Dla przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora §2 art. 647^{((1))} k.c. wymaga bowiem zgody inwestora, która poprzedzona winna być przedstawieniem mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie. Brak sprzeciwu wobec takiej umowy może być poczytany za wyrażenie zgody jedynie po zapoznaniu inwestora czy też przynajmniej umożliwieniu mu zapoznania się, z umową podwykonawcy z generalnym wykonawcą. Liberalizujące się orzecznictwo w zakresie wymogów jakie winny być spełnione przez generalnego wykonawcę by przyjąć, że uczynił on zadość przedstawieniu inwestorowi umowy czy jej projektu z podwykonawcą, jak również terminu jej przedstawienia i tym samym przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora, wymaga jednak niezmiennie wiedzy inwestora o istotnych elementach umowy decydujących o zakresie ewentualnej odpowiedzialności za

wynagrodzenie podwykonawcy. Dlatego sądy interpretujące omawiany przepis, dopuszczają możliwość uznania solidarnej odpowiedzialności inwestora w sytuacji gdy inwestor, nawet bez przedłożenia mu umowy czy innych dokumentów, dopuszcza do udziału w inwestycji podwykonawców i toleruje ich obecność przy jej realizacji. Jednak rozstrzygając o współodpowiedzialności inwestora, sądy te wymagają by miał on wiedzę, z dowolnego źródła, o zakresie robót powierzonych zindywidualizowanemu podmiotowo podwykonawcy oraz o jego wynagrodzeniu, w szczególności sposobie jego ustalenia czy też dochodzenia (tak m.in.(...) w sprawie (...) w sprawie I Aca 30/14). Tymczasem jak wynika z przeprowadzonego postępowania, pozwanemu przedstawiona została jedynie lista podwykonawców, w której nie określono ani zakresu prac wykonywanych przez poszczególnych podwykonawców, ani sposobu określenia i dochodzenia przez nich wynagrodzeń. W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazywał na to, że przedstawiciele (...), którzy w imieniu pozwanego nadzorowali wykonywane prace, jak również, ci których obowiązkiem była piecza nad wykonaniem umowy jako całości mieli wiedzę o tym, że powód jako podwykonawca wykonuje prace na inwestycji. Z pewnością jednak pozwany nie miał wiedzy o tym o jakie wynagrodzenie umówił się powód ze Spółką, jakie zasady wynagrodzenia strony przewidziały w umowie, w tym to, że uzgodniły możliwość zapłaty zabezpieczenia wykonania umowy poprzez zatrzymanie na ten cel części kwoty należnej tytułem wynagrodzenia. Poza tym samo akceptowanie obecności podwykonawców na inwestycji przez inwestora nie rodzi po jego stronie odpowiedzialności przewidzianej w omawianym artykule. By ponosić solidarną odpowiedzialność z generalnym wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia, inwestor musi mieć wiedzę o istotnych elementach umowy podwykonawcy i generalnego wykonawcy decydujących o zakresie ewentualnej odpowiedzialności za to wynagrodzenie. Dlatego również z tego powodu nie sposób przyjąć, by pozwany mógł ponosić solidarną odpowiedzialność z generalnym wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia powoda w oparciu o treść art. 647⁽⁽¹⁾⁾ k.c. W istocie pozwany, po ujawnieniu przez podwykonawców problemów w rozliczeniu z generalnym wykonawcą podjął rozmowy z podwykonawcami, zaproponował dokonywanie bezpośrednich rozliczeń z podwykonawcami. Takie zachowanie nie rodzi jednak po stronie pozwanego obowiązku zapłaty na rzecz podwykonawców co do zasady. Dlatego mając na uwadze treść przywołanych przepisów nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda dochodzonych pozwami kwot.

Dodatkowo podkreślić należy, iż powód udzielił gwarancji jakości i rękojmi na okres 60 miesięcy od odbioru końcowego, który to odbiór miał miejsce w czerwcu 2013r., tym samym roszczenie powoda o zwrot kaucji nie jest jeszcze wymagalne. Art. 458 k.c. nie będzie miał w przedmiotowej sytuacji zastosowania, nie powoduje on że jeżeli dłużnik stał się niewypłacalny wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia mimo, iż wynika ono ze zobowiązania które nie jest wymagalne (tak. SN w wyroku z 28 listopada 2007r. VCSK 267/07)

Nie było również podstaw by ustalić, że pozwany wzbogacił się bezpodstawnie kosztem powoda, bowiem jak wynikało z przeprowadzonego postępowania (...) wypłacił Spółce wynagrodzenie za prace wykonane przez powoda, rozliczając bezpośrednio z powodem należność z wystawionych przez niego faktur końcowych. Przeciwnie to, że powód nie otrzymał całości kwoty wynikającej z wystawionych przez niego faktur, nie wynikało z tego, że to Spółka nie dysponowała środkami od inwestora. Przeciwnie Spółka otrzymała całość kwoty od pozwanego, z której pokryć miała należność powoda za prace potwierdzone fakturami. Poza tym inwestycja realizowana była ze środków publicznych, stąd kontrola nad ich wydatkowaniem przez powołane do tego instytucje. Zaplanowane na przedmiotową budowę środki nie pozostawały w swobodnej dyspozycji pozwanego, musiały być wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Dlatego również z tej przyczyny nie sposób uznać, by poprzez brak zapłaty części należności za wykonane prace, (...) mógł się wzbogacić kosztem czy to inwestora czy któregośkolwiek podwykonawcy, skoro nie ma możliwości swobodnego dysponowania środkami, których nie przekazał Spółce i przeznaczenia ich na dowolny cel czy wydatek. Sąd oddalił wniosek o wystąpienie o informację do Ośrodka Przetwarzania Informacji, gdyż przeprowadzenie dowodu z takiej informacji było zbędne, informacja taka mogła dotyczyć rozliczenia inwestycji jako całości a nie zapłaty przez pozwanego generalnemu wykonawcy za prace wykonane przez powoda, jak również nie przyczyniłaby się do wyjaśnienia sprawy informacja o tym jakim podwykonawcom pozwany zapłacił i czy zostali oni zgłoszeni.

Sąd orzeczono o oddaleniu powództw w sprawie o pierwotne sygnaturze (...) w pkt I wyroku, natomiast w sprawie o pierwotnej sygnaturze(...) w punkcie VI wyroku.

Sąd rozstrzygając o kosztach postępowania miał na uwadze treść art. 98 k.c., który określa zasadę rozdziału kosztów procesu w zależności od wyniku postępowania. Powód przegrał postępowanie w całości, dlatego Sąd zasądził na rzecz pozwanego całość należnych mu kosztów, na które w sprawie o pierwotnej sygnaturze (...)złożyły się kwota 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego określona na podstawie §6 pkt. 2 oraz §2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz kwota 17 zł, tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, w sprawie o pierwotnej sygnaturze (...) złożyła się kwota 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, o czym orzeczono w pkt II I VII wyroku.